

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/13/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113226274
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2113226274.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Andrea Dudášová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. S., nar. XX.XX.XXXX, S. S., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zast. kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, dieťa rodičov - otec: M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, zast.: JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom, Hlavná 25, Trnava, matka: V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. R. XXX, zast.: JUDr. Petrom Peružekom, advokátom, Radlinského 1, Hlohovec, o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 16P/3/2014-112 zo dňa 20. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh matky na zvýšenie výživného. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie prvostupňový súd s použitím ust. § 62 ods. 1 a nasl., § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine vecne odôvodnil tým, že v danom prípade po doplnení dokazovania dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na zvýšenie výživného, nakoľko nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktoré by jeho zvýšenie odôvodňovali. U maloletej W. od poslednej úpravy výživného síce čiastočne vzrástli potreby v súvislosti s jej vekom a návštevou školy, nie zásadným a výrazným spôsobom. Školské náklady - ZRPŠ, učebnice a podobne sú obdobné ako na základnej škole, čiastočne zvýšené náklady sú dané potrebou oblečenia, jedná sa však iba o jednorazové zakúpenie v hodnote 50,- Eur. Zvýšenie poistky nie je výrazné a ani u ďalších nákladov nemožno hovoriť o zásadnej a výraznej zmene od poslednej úpravy výživného. Takisto náklady na oblečenie maloletých detí zásadne nie sú dôvodom zvýšenia výživného, a to i s prihliadnutím na skutočnosť, že od poslednej úpravy uplynulo pomerne krátke časové obdobie, pričom na strane otca nedošlo k podstatnej zmene pomerov. U maloletej W. navyše osobná starostlivosť už vzhľadom na jej vek nie je taká výrazná. Na strane maloletej S. matka nepreukázala podstatnú zmenu pomerov, jej náklady sú v zásade zhodné ako v čase poslednej úpravy výživného. Pre posúdenie návrhu na zvýšenie výživného je dôležitou skutočnosť, že doposiaľ upravené výživné je v hornej hranici súdnou praxou ustáleného rozpätia 25% príjmu povinnej osoby, t.j. otca. Zvýšením výživného by došlo k zníženiu životnej úrovne otca, čím by došlo porušeniu práve zásady rovnakej životnej úrovne detí a rodičov. V konaní nebolo zistené, že by došlo k závažnejšej zmene v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Napriek valorizačnej klauzule nemožno ustáliť, že výživné je nevyhnutne potrebné zvýšiť opakovane v krátkom časovom horizonte, že každá zmena stupňa školského vzdelania musí byť zásadne dôvodom na zmenu výšky výživného, najmä za situácie, kedy to majetkové pomery

povinnej osoby neodôvodňujú a nedovoľujú. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného je potrebné zohľadniť aj vykonateľnosť rozhodnutia, teda aby povinná osoba bola schopná v určenej výške výživné poskytovať. Je potrebné prihliadnúť i na skutočnosť, že doposiaľ určené výživné nie je neprimerané v neprospech maloletých detí a javí sa na pokrytie ich potrieb v danom veku ako primerané. Od poslednej úpravy výživného nedošlo nielen k zvýšeniu bežných potrieb detí, ale ani v súvislosti s prípadným zhoršením zdravotného stavu alebo aktívnymi mimoškolskými aktivitami. Príležitostné výlety, školy v prírode, lyžiarske kurzy a podobne nie sú pravidelnými výdavkami a v prípade potreby je daná možnosť, aby sa na týchto nákladoch na požiadanie podieľal aj otec. Vzhľadom na skutočnosť, že matka nežije v spoločnej domácnosti s deťmi sama, ale v tejto domácnosti žijú aj jej rodičia a brat, nemožno potom ani konštatovať, že výlučnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje len matka /nejedná sa pritom len o osobnú starostlivosť a kontakt s dieťaťom z hľadiska výchovy, ale tiež starostlivosť o domácnosť a s tým spojené zabezpečovanie potrieb dieťaťa, ktoré matka neznáša sama, ale za pomoci rodičov/. Potom teda s prihliadnutím na vyživovaciu povinnosť oboch rodičov nie je možné konštatovať, že by došlo k takej zásadnej zmene pomerov, ktoré by odôvodňovali zmenu rozhodnutia o výške výživného, ktoré je už doposiaľ určené na hranici 25% príjmu otca. Takto určené výživné v podstate odvolací súd oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu prvostupňového súdu zvýšil v októbri 2012, teda do podania návrhu /30.09.2013/ neuplynula ani doba jedného roka a k podstatnej zmene pomerov nedošlo ani ku dňu rozhodovania vo veci v tomto konaní. Pokiaľ aj došlo na strane maloletých detí k nástupu na iný stupeň školského vzdelania, nedošlo k takej zásadnej a podstatnej zmene pomerov a nárastu životných nákladov, ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného nad obvyklú prípustnú hranicu z príjmu povinnej osoby. Doposiaľ určené výživné dosahuje výšku, z ktorej pri splnení súčasnej vyživovacej povinnosti matky je možné pokryť i prípadne čiastočne zvýšené náklady maloletých detí. O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podala prostredníctvom právneho zástupcu matka maloletých detí odvolanie, ktorým sa domáhala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zvýši vyživovaciu povinnosť otca na mal. W. zo sumy 130,- Eur na sumu 220,- Eur a na mal. S. zo sumy 80,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne. Odvolateľka namietala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Matka podala návrh na zvýšenie výživného s určitým odstupom času, mal. S. nastúpila na základnú školu a mal. W. na strednú školu, došlo tým k preukázanému zvýšeniu nákladov, a to napr. na cestovnom u mal. S. 20,- Eur a u mal. W. 20,- Eur a na zvýšení poisťky o 13,45 Eur a 19,82 Eur mesačne. So začiatkom školského roka boli spojené aj jednorazové výdavky, súd ich nesprávne posúdil, že sú zahrnuté v doposiaľ určenom výživnom a nejde o pravidelné výdavky, matka ich však musela uhradiť. Príjmy otca i matky sú porovnateľné, otec má výdavky len na domácnosť vo výške 120,- Eur, pričom matka má výdavky len na domácnosť vo výške 250,- Eur, logicky došlo k zvýšeniu výdavkov a k odôvodnenému zvýšeniu výživného. V konaní nebolo preukázané prispievanie otca nad rámec bežného výživného. Otec má nadštandardný príjem, nemá prakticky žiadne výdavky na domácnosť, kupuje si nadštandardné dopravné prostriedky, pričom matka nemá na vreckové pre deti. Zisťovanie príjmu rodičov matky detí bolo len v tej miere, aby všetky náklady neuhrádzala matka detí, čo v danom prípade nenastalo. Odvolateľka považovala rozsudok súdu prvého stupňa za nepreskúmateľný a nezrozumiteľný. Podľa matky otec bagatelizuje jej výdavky. Otec sa nevhodne vyjadruje, že aktivity detí sú pod obvyklým štandardom, keď je to odôvodnené výškou vyživovacej povinnosti.

Otec maloletých detí a ani kolízny opatrovník odvolací návrh nepodali. Otec sa k doručenému odvolaniu matky vyjadril prostredníctvom právneho zástupcu, navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, odvolanie matky považuje za nedôvodné. Súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie, vec správne skutkovo i právne posúdil. Podmienkou na zvýšenie výživného je podstatná zmena pomerov, ktorá v danom prípade nenastala. Jedinou zmenou je, že mal. S. nastúpila na základnú školu a mal. W. na strednú školu, s tým spojené preukázané zvýšené výdavky nekorešponujú s tvrdeniami matky, keď napr. výdavky na cestovné sú u mal. W. 25,62 Eur mesačne a u mal. S. 13,86 Eur mesačne, pričom všetky aj zvýšené výdavky sú pokryté aktuálnym výživným. Súd správne vychádzal z praxe, že výživné na všetky deti by malo byť určené v rozsahu približne 25% z príjmu povinného rodiča, čo v danom prípade aj rešpektoval, keď doposiaľ určené výživné vo výške 130,- Eur a 80,- Eur, spolu 210,- Eur, predstavuje 25,5% z príjmu otca vo výške 821,53 Eur. V danom prípade neexistujú žiadne okolnosti odôvodňujúce odchýlenie sa od určeného výživného, na maloleté deti nie sú zvýšené výdavky súvisiace s ich zdravotným stavom či s voľnočasovými aktivitami, nemajú teda žiadne osobitné výdavky nad rámec obvyklého štandardu, nie je preto žiaden dôvod na zvýšenie výživného.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 1 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu matky nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je v celom rozsahu vecne správny a boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie.

Pretože odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvého stupňa dôsledne zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie podmienok na zvýšenie výživného, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právne závery vo veci, keď uplatnený nárok správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Odvolateľ v odvolaní neuplatnil žiadne podstatné nové skutočnosti, dôkazy a argumenty než tie, s ktorými sa vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal už súd prvého stupňa, preto odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, len na podporu správnosti prvostupňového rozhodnutia uviesť nasledovné:

V zmysle súdom prvého stupňa aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 163 ods. 1 O.s.p., dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciú povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať

výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Z obsahu spisu vyplýva, že k poslednej úprave výživného k maloletým deťom došlo rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č.k. 10Co/96/2012-122 zo dňa 02.10.2012 (matka mal. tento rozsudok priložila ako prílohu k návrhu na zvýšenie výživného), ktorý zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany, č.k. 7C/113/2011-65 zo dňa 03.04.2012, ktorým súd rozhodoval o rozvode manželstva účastníkov a o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Pri poslednej úprave výživného odvolací súd vychádzal z príjmu otca vo výške 846,74 Eur, vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe, podľa ktorej výživné na maloleté deti by nemalo presiahnuť 25% príjmu povinného rodiča, určil výživné na mal. W. vo výške 130,- Eur a na mal. S. vo výške 80,- Eur.

Doplnením dokazovania prvostupňový súd zistil, že v súčasnej dobe matka dosahuje príjem 627,- Eur mesačne, otec 821,53 Eur mesačne. Na strane matky je potrebné zohľadniť osobnú starostlivosť o maloleté deti. Otec nad rámec bežného výživného na maloleté deti neprispieva výraznejším spôsobom. Matka nepokrýva náklady na domácnosť výlučne sama, býva v spoločnej domácnosti s rodičmi, ktorý príjem je spolu 790,- Eur, v domácnosti býva aj brat, ktorý má príjem 700,- Eur mesačne. Tieto ostatné osoby nemajú vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, je však potrebné prihliadnuť i na ich príjem z hľadiska nákladov na domácnosť, údržbu bytovej jednotky a podobne (už samotné spoločné podieľanie sa na nákladoch energií, stravy, drogérie a pod. znižuje podstatne náklady oproti situácii, kedy tieto náklady zdieľa rodič výlučne sám). Otec žije v samostatnej bytovej jednotke, náklady na svoju domácnosť pokrýva sám. Spoločne s matkou, ktorej príjem je 545,- Eur, uhrádza náklady na energie a poplatky, teda v tomto smere čiastočne má znížené náklady zdieľaním s ďalšou osobou. Jeho brat, ktorého príjem je cca 470,- Eur, spoločnú domácnosť už nezdieľa (naviac býval v bytovej jednotke matky). Otec sa čiastočne podieľa na nákladoch maloletých detí nad rámec výživného po dobu, kedy sa s deťmi stretáva.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou prvostupňového súdu, ktorý správne skonštatoval, že v konaní nebolo zistené, že by došlo k závažnejšej zmene v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Napriek valorizačnej klauzule nemožno ustáliť, že výživné je nevyhnutne potrebné zvýšiť opakovane v krátkom časovom horizonte, že každá zmena stupňa školského vzdelania musí byť zásadne dôvodom na zmenu výšky výživného, najmä za situácie, kedy to majetkové pomery povinnej osoby neodôvodňujú a nedovoľujú. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného je potrebné zohľadniť aj vykonateľnosť rozhodnutia, teda aby povinná osoba bola schopná v určenej výške výživné poskytovať. Je potrebné prihliadnuť i na skutočnosť, že doposiaľ určené výživné nie je neprimerané v neprospech maloletých detí a javí sa na pokrytie ich potrieb v danom veku ako primerané. Od poslednej úpravy výživného nedošlo nielen k zvýšeniu bežných potrieb detí, ale ani v súvislosti s prípadným zhoršením zdravotného stavu alebo aktívnymi mimoškolskými aktivitami. Príležitostné výlety, školy v prírode, lyžiarske kurzy a podobne nie sú pravidelnými výdavkami a v prípade potreby je daná možnosť, aby sa na týchto nákladoch na požiadanie podieľal aj otec.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je i odvolací súd toho názoru, že v danom prípade nebola preukázaná taká podstatná zmena pomerov, a to či už na strane maloletých detí alebo na strane oboch rodičov, ktorá by odôvodňovala matkou požadované zvýšenie výživného, a to na mal. W. zo sumy 130,- Eur na sumu 220,- Eur a na mal. S. zo sumy 80,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil, že na strane maloletých detí nastala určitá zmena pomerov, keď mal. S. nastúpila na základnú školu a mal. W. na strednú školu, s čím sú spojené aj určité zvýšené pravidelné výdavky (napr. výdavky na cestovné sú u mal. W. 25,62 Eur mesačne a u mal. Veroniky 13,86 Eur mesačne), ako aj príležitostné jednorazové výdavky (nákup učebníc, výlety, exkurzie). Zvýšenie týchto výdavkov je však možné pokryť doposiaľ určeným výživným vo výške 130,- Eur na mal. W. a 80,- Eur na mal. S., ktoré aj odvolací súd považuje za primerané potrebám maloletých detí ako aj možnostiam a schopnostiam oboch rodičov.

Súd prvého stupňa správne vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe, podľa ktorej výživné na všetky deti by malo byť určené v rozsahu približne 25% z príjmu povinného rodiča, čo v danom prípade aj rešpektoval, keď doposiaľ určené výživné vo výške 130,- Eur a 80,- Eur, spolu 210,- Eur, predstavuje

25,5% z príjmu otca vo výške 821,53 Eur. Odvolací súd v zhode a argumentáciou otca maloletých detí konštatuje, že v danom prípade neexistujú žiadne okolnosti odôvodňujúce odchýlenie sa od určeného výživného, na maloleté deti nie sú zvýšené výdavky súvisiace s ich zdravotným stavom či s voľnočasovými aktivitami, nemajú teda žiadne osobitné výdavky nad rámec obvyklého štandardu, nie je preto žiaden dôvod na zvýšenie výživného.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vo výroku vecne správny, s použitím ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. a), v spojení s ustanovením § 81 ods. 1 O.s.p., s použitím § 224 ods. 1 O.s.p.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.